MASONLUĞUN ÇALIŞMA YÖNTEMİ

Mason Locası, simgesel anlamda yeryüzüne karşılıktır; her masonun telkrisinden ebedî maşrika göçüşüne kadar süren masonik yaşamının evrenidir. Bu evren, sistematik, düzenli ve uyumludur; ya da böyle olmalıdır diyelim. Bu evrenin, yazılı ya da yazısız, ülküleri idealleri vardır. Masonluk, bu ülkü ve idealler ile her alanda insanlığın mutluluk ve gelişimi için çalışacak yetkin bireylerin yetişmesi amacını güder.

Masonluk, bu amacına erişebilmek için masonları düşünmeye yönelten bir çalışma yöntemi seçmiş, telkinlerini derecelere aşamalarla dağıttığı bir semboller silsilesi biçiminde düzenlemiştir.

Acaba Masonluk bilinen ve belirli kurumların hangi türündendir? Din, felsefe, okul, dernek, kulüp, akademi, zümre, ocak, tarikat ve benzeri kuruluşların hangisine eşdeğerdir? Geçmişte zaman zaman ve yer yer bu tür kuruluşların her hangi birine ya da birkaçına benzemiş veya benzetilmiştir. Ama modern çağdaş spekülatif masonluk bunların hiç biri değildir. Bu nedenle çalışma yöntemi de belirli türdeki kurumların çalışma yönteminden farklıdır.

Masonluk her dine, her fikre, her mesleğe, bunların kurucusu ve yandaşlarının samimî ve iyi niyetli olmaları koşulu ile saygı gösterir; fakat hiçbirini mesnet olarak almaz ve diğerlerine karşı savunmaz.

Masonluk, toplu eylemler yapan bir kitle değildir. Ama toplumun ve insanlığın yararına yönetik toplu ya da tek eylemlere elemanlar veren bir fikir kaynağıdır. Mason atölyelerinde yoksullara yardım yurtları, düşkünleri koruma yuvaları, amansız hastalıklarla mücadele dernekleri, felsefe ve sanat dersaneleri, bilim ve teknik labaratuvarları yoktur; ama bütün bu saydıklarımızda Masonluk vardır, masonlar vardır.

Bir mason öğretmen ise öğrencilerine iyilik, doğruluk ve erdem telkin eder; bir mason tıp doktoru ise hastaların yardımına karşılık beklemeksizin koşar, bir mason tüccar ise insaflı ve namuslu olmak ilk ilkesidir, bir mason memur ise haktan ve adaletten ayrılmaz. Bütün bu ve diğer meslekledeki masonlar, ne olacaklar ise dışarıda olurlar. İnsanlık için yararlı olmak üzere en güçlü ve nurlu enerjilerini ise Masonluktan alırlar.

Ama Masonlukta hoca yoktur. Rehberler vardır, örnekler vardır. Kendilerini yetiştirme görevi masonların kendilerine bırakılmıştır. Masonluk, masonları sosyal alanlarda diledikleri biçimde davranmakta da özgür sayar; yeter ki masonların birer birey olarak uygulayacakları eylemler masonluk ilkelerine aykırı olmasın; bir diğer deyişle bilim ve uygarlığın gelişmesine, insanlığın genel ve ortak mutluluğuna ve refahına engel veya aykırı olmasın; yeter ki iyi olsun, doğru olsun, güzel olsun.

Masonların kendilerine özgü her hangi bir bilim ya da hayır kurumları olmamasının nedeni budur. Ancak, az önce de belirtmiş olduğumuz gibi, masonluk ilkeleri doğrultusunda olan her bilim ve hayır kurumunda masonlar vardır. Bu kurumları desteklemek ve yaşatmak da masonların ödevlerindendir.

Değişik ülkelerdeki mason örgütleri, bazı inançların kutuplaşmasından dolayı iki gruba bölünmüş olmakla birlikte, gene de ortak amaç ve ideale birleşmek bakımından evrenseldirler. Fakat her biri kendi ülkesi bünyesinde bütünüyle bağımsız ve millî kuruluşlardır.

Masonluk, özgür ve iyi ahlâklı insanların nefis denetlemesi yaparak ve karşılarındaki iyi örneklerden yararlanarak gelişme ve erdemlik yolunda ilerlemelerine, böylelikle önce ailelerine, sonra gerçek bir milliyetçilik duygusu içinde ülkelerine ve daha sonra insancıl bir coşku ile insanlığa daha yararlı olabilmelerini sağlamak için çalışan aydınlatıcı, geliştirici ve yüceltici bir kardeşlik kurumudur.

Böyle bir kurumun, elbetteki kendine özgü bir çalışma sistemi, ve elbetteki bu sistemin içeriğinde bazı sırları olacaktır. Dolayısiyle Masonluğun çalışma yöntemi çoğunlukla ezoterik eğitim kapsamına girer. Dolayısiyle Masonluğun çalışma yöntemi, masonluğa alınanları bir inisyasyon töreninden geçirerek başlar, sembolik derece aşamalarında süregider.

Masonluğa girebilmek için sanat, meslek, ırk, din ve benzeri farkların bir engel olmadığını biliyoruz. Gerçekten Mason olabilmek ve masonca çevreye ve insanlığa hizmet edebilmek için de ne yüksek bir ilim adamı, ne servet ve mevki sahibi olmaya, ne de şu ya da bu zümreye mensup bulunmaya gerek vardır. Çünkü Masonluk, fikirler, duygular ve emeller üzerinde etkili olmaya çalışır. Nitekim Mason Locasında her fikir ve görüşün açık ve samimî bir şekilde, özgürce ve bireylerin eşitliği ilkesiyle tartışılıp görüşülebilir.

Masonluktan böylece alınacak Nur ile masonca çalışabilmek ve gerçek Mason olma yolunda ilerlemek için öncelikle Masonluğu benimsemek, bunun paralelinde özgür düşünceli ve iyi ahlâk sahibi olmak, yakdiğerinin hak ve düşüncelerine saygı göstermek, batıldan ve kör inançlardan sıyrılarak, olumlu bilim, akıl ve bilgeliği rehber edinmek gerekli dir.

Sonuç olarak diyebiliriz ki: Masonluğun çalışma yöntemi temel ilkelerinin geniş anlamı ile kendiliğinden belirmektedir ve toplumların bu toplumları oluşturan bireylerin yüceltilmesi ile geliştirilmesi biçimindedir.

MASONLUĞUN GİZLİLİĞİ

Masonluk her devirde akıl, bilim, olgunluk ve bilgeliği kendine rehber etmiştir. Kuruldugu tarihten beri cehaletle, batıl ile, hurafe ile, körü körüne inançlarla, bağnazlıkla savaşmıştır. Bu yüzden tarihte gerek Masonluk, gerekse Masonlar birçok zulüm ve işkenceye maruz kalmışlardır. Her şeyin kökeninin koyu ve tartışılmaz dinsel iradede olduğunu savunan görüş ve güçlerin, batıl inançlar ve cehalet ile elele vererek egemen olduğu devirlerde, insanlığa sevgi, tolerans, akıl, ilim ve bilgeliği yerleştirmeye çalışan Masonlugun ve bu ilkeler uğrunda çaba gösteren Masonların kendilerini gizli tutmalarını doğal karşılamak gerekir.

Ancak bu bunalımlı devirler atlatıldıktan sonra ve yeryüzünde laik ve liberal demokrasi rejimleri teokratik ve diktatörlük rejimlerinin yerini aldıkça Masonlugun gizli bir organizasyon olmasına gerek ve zorunluk kalmamıştır.

Masonluk, her ülkede, amaçları, idealleri ve ilkeleri kimseden saklı olmayan bir kuruluştur. Masonlugun çalışma konusu evren ve insan ile aralarındaki ilişkilerin incelenmesi ve gerçeğe yönelmektir. Bunun içindir ki, sosyal ve ahlâkî sorunlar, bilim ve sanatın insanlık uğruna gelişmesi Masonlugun ilgilendiği geniş alanlardandır. Toplumu ve insanlığı ilgilendiren sorunların peşinde koşan bir kuruluşun gizli olması bir yana, yararlı olabilmesi için, idealini açıklaması kadar doğal bir şey olamaz.

Masonluğun çalışma sistemi ve yönteminin özelliği eski mason geleneklerinden alınmadır. Masonların birbirlerini tanımaları için işaretleri, ideallerini sergileyen şekilleri, bireylerin zekâ ve zihnî yeteneklerini geliştirmek üzere ilham kaynağı olan sembolleri, üyelerin birbirlerine karşı besledikleri sevgi ve güven bu eski kuruluşun şimdiye kadar yıkılmamasını sağlayan özellikleridir. Mason localarında ve ritüellerinde yer alan her söz, her işaret ve her davranış masonluk idealinin telkininde yer alan ezoterik bir kapalılığın gereğidir.

Şu halde Masonluk, gizli değil kapalı bir örgüttür. Masonluğun ne olduğunu ve nasıl çalıştığını bilebilmek için Mason olmaya gerek yoktur. Ancak mason olmayanlar Loca çalışmalarına katılamazlar.

Bir masonun masonluğunun da çevresinden bir gizliliği yoktur. Yeter ki, çevre bunu anlayabilecek nitelikte olsun. Ancak bu bir masonun kendisini "Ben Masonum„ diyerek tanıtması demek değildir. Bir mason kendisini davranışları ile tanıtır. Çevresinde kişiliği ile ilgili merak uyandırmak, ya da masonluğun kişisel çıkarları uğruna bir istismar aracı olarak kullanmak gibi mason karakteri ve ahlâkı ile uzlaştırılamıyacak davranışlardan kaçınır. Kişisel çıkarları söz konusu olduğu anda susmasını bilir ve fakat masonluğu savunmak gerektiğinde de konuşur.

Bu çerçeve içinde Masonluğun bir gizliliği yoktur.

(2°)

REFİKLİK DERECESİNİN ÖNEMİ

Remzi derece çalışmalarının ikinci aşaması olan Refiklik ya da Kalfalık derecesi genellikle yeterince değerlendirilememektedir. Bu nedenle de Masonluğun en önemli telkinlerinden bazılarını kaçırmaktayız.

Aslında Kalfalık Derecesi, Çıraklık ile Üstadlık arasında yalnızca bir geçiş, aradaki boşluğu dolduran bir köprü olarak nitelendirilmemeli, ritüelik çalışmalarına diğer derecelerde olduğu gibi yeterli ağırlık verilmelidir. Çünkü ikinci derece ritüeli Masonluğun ve Mason'un temel ilkeleri ile ilgili olarak en önemli ve derinliğine inilmesi gereken öğretileri içermektedir.

Eğer operatif masonluk devrini ve spekülatif masonluğun yaklaşık 18. yüzyılın sonuna kadar süren ilk zamanlarını şöyle bir gözden geçirecek olursak, Kalfalık aşamasının en önemli derece olduğunu görürüz. Eski 2. Derece ritüellerinde Üstad derecesinin bir bölümü de yer alırdı; bu bölüm daha sonra bugün kullanageldiğimiz 3. Derece ritüelinin temelini oluşturmuştur. Operatif Masonluk devrinde Çırak Mason yedi yıl çalıştıktan sonra ustalık sınavı ve tezini verir Kalfalığa geçerdi. 17. Yüzyıl sonlarına kadar Üstadlık yalnız Locanın yöneticisinin derecesiydi.

17. Yüzyılın sonlarına doğru, yani Spekülatif Masonluğun temellerinin atıldığı geçiş dönemi sıralarında

2. derece çalışmalarının büyük ölçüde azaldığı tarihsel kayıtlardan anlaşılmaktadır. Çok sayıda Çırak Mason'u Kalfalık derecesini hiç almamış oldukları görülmektedir. Ancak, ilke Büyük Loca'nın 1717 'de kuruluşundan hemen sonra Üstadlığa ait bölüm 2. Derece ritüelinden çıkarılmıştır. Bundan sonra da Kalfalık Derecesi çalışmalarına Localarda büyük ölçüde yer verilmiş, fakat Üstad Derecesi çalışmaları yalnız Büyük Loca toplantılarında sürdürülmüştür.

Eğer ikinci derece ritüeline şöyle bir bakacak olursak, onun birinci derece ritüelinden daha kısa olmakla birlikte çok daha dolu olduğunu, masonik çocukluk çağını aşmış ve olgunluğa yönelen masonik gençlik çağına girmiş olan Mason için çok önemli ve anlamlarına erişilmesi gerekli sembolleri bulunduğunu görürüz.

Sembol yalnızca bir şekil, bir alet ya da tek bir sözcük ile ifade edilen bir düşünce değildir. Zaman zaman bir ya da birkaç cümle ile özetlenen bir soyut kavram ya da telkin de aslında bir semboldür. Bunların üzerinde düşünmek, araştırmak, anlamlarına değinliğine inmek, Gerçek Mason olabilme uğraşısının gereklerindir. Bu nedenle ritüelimizi dikkatle incelemeli ve onun içinde gizli ve fakat büyük telkinleri değerlendirmeliyiz.

MASONLUĞUN DÜSTURLARI

1. Derece Ritüel Kitabımızın bu dereceye ilişkin talimat bölümünde Masonluğun Temelleri Hoşgörü, Kendi Nefsine Güven ve Başkalarına Karşı Sevgi ve Saygı olarak belirtilmektedir.

Masonluğun ilkeleri (düsturları) Özgürlük, Eşitlik ve Kardeşlik kavramları ile özetlenmiştir. Masonluğun bu ilkeleri karşılıklı dayanışma ve yardımlaşma ile güçlendirilir.

Masonluğun temellerinin ve ilkelerinin böylelikle birkaç sözcük içinde toparlanmış olmasına karşın, her hangi tek bir ilkenin bile derinliğinde çok büyük ve geniş kapsamlı anlamlar, duygu ve düşünceler içerdiğine kuşku yoktur. Nitekim, zaman zaman bu ilkelerden yalnız bir teki inceleme konusu olarak ele alındığında, bir mahfilin bütün bir yıllık çalışma alanını rahatlıkla doldurabilmektedir.

Masonluğun bu temel ve ilkelerinden esinlenilerek ve ayrıca masonluğun eski geleneklerinden yararlanılarak derlenen bazı masonik öğütler yıllarca önce Revue Maçonnique dergisinde yayımlanmıştı. Aslında bu öğütlerin her biri üzerinde iyice düşünmek, hata ve yanlışlarımızı bulmak, ve davranışlarımızı böylelikle iyiye -doğruya- güzele yöneltmek Hamtaşı yontma çabamızın önemli aşamalarıdır. Bu amaçla, bu öğütlerin bazılarını kısaca vurgulamak istiyorum:

* Yakınlarını sev.
* Asla kötülük yapma.
* Durumunun elverdiği oranda iyilik ve yardım yap.
* Kardeşlerinin yardımına koşmaktan kaçınma.
* Kardeşlerine karşı her zaman iyi niyet besle ve onlar hakkında iyi düşünceli ol.
* Gerçek ahlâk kurallarından, yasalardan, vicdanının sesinden, akıl ve bilgelikten ayrılma.
* İnsanların özgürce konuşmalarına engel olma.
* İyilere lâyık oldukları değeri ver; zayıflara acı; kötülerden ve kötülüklerden kaçın; fakat asla kimseye kin bağlama ve kimseden nefret etme.
* Büyüklerinle saygılı ve ölçülü olarak, tanımadıklarınla dikkatli, dostlarınla içtenlikle, küçüklerinle tatlılıkla, zavallılarla gönülden şefkatle konuş.
* Yoksulların babası, gariplerin kardeşi, düşkünlerin dostu ve kurtarıcısı ol.
* Herkesi kendini sevdiğin gibi sev ve say, çünkü bütün insanlar kardeş ve eşittir.
* İyiliği yalnız iyilik aşkıyla yap; karşılığında çıkar bekleme.
* Sonucu ne olursa olsun görevini mutlaka ve gereğince yap; gelişigüzel çabalama.
* Kavgaya engel ol; hakaretten sakın; her işte aklına ve mantığına göre davran.

* Kardeşini gereğinden fazla övme ve ona karşı ikiyüzlülük yapma; eğer kardeşin bunları yapacak olursa seni baştan çıkaracağından kork.
* Kadınlara saygı göster, onların zayıf yönlerini kötüye kullanma, onurlarının lekelenmesine engel ol.
* Oku ve yararlan, gör ve uygula, düşün ve çalış, her şeyi kardeşlerinin iyiliğine ve yararına yönelt. Bütün bunlar kendin için çalışmak demektir.
* Her yerde, her şeyden, her şey ile memnun ol.
* Kendini hak ve adalete ada; haksızlığa karşı dur; acılara yakınmadan ve sızlanmadan katlan.
* Eğer bir çocuğun varsa onu bir hazine gibi koru; öyle davran ki; 10 yaşına kadar eğitmeni ol, senden çekinsin; 20 yaşına kadar babası ol, seni sevsin; ölene kadar da arkadaşı ol, seni saysın.
* Çocuklarına iyi şeyler öğret, fakat daha çok iyi örnekler göster. Ona iyi davranışlardan çok ilkeler vermeye çalış ki, o da sana doğrulukla bağlansın. Onu kurnaz olmaktan çok dürüst olmaya yönelt ki, becerikli bir aktör değil namuslu bir insan olsun.
* Erdemlikten ayrılan kardeşlerini doğru yola çevir, sarsılana destek ol, düşeni kaldır.
* Sana yapılmasını istemediğin şeyi başkasına yapma; sana yapılmasını istediğin şeyi herkese yap.

* İnsanların davranışlarını hapise alma, ayıplama ve boş yere de övme.
* Acı çekenlere yapacağın yardımı kayıtsızlıkla ve onları küçük görerek yapma; yoksulluğa uzattığın elin samimî ve candan olsun.
* İşte Masonluğun ilkeleri bunlardır. Bunları izleki, iyiliğin ve düzenin geleceği için vereceğin eserinin zaferi aramızda gelişsin.

Özgürlük, Eşitlik, Kardeşlik, Hoşgörü, Dayanışma, Sevgi gibi masonluk temel ilkelerinin biraz daha açılması durumunda verilebilecek öğütlerin bu kadarla kalmıyacağı kuşkusuzdur. Ayrıca, bu öğütlerin her biri de başlı başına bir çalışma konusudur. Ne var ki zamanımızın kısıtlılığı nedeniyle bu kadarla yetinmemiz gerekmektedir. Kardeşlerimiz bu konulardaki değerli düşünce ve yorumlarını mutlaka zaman içinde Masonluğun ve insanlığın yararına sunacaklardır.

Masonluk, toplumun gelişmesi öncelikle bireyin gelişmesini öngörür. Bugünkü konuşmamızın özeti budur.